

SVATÍ
SVATÍ
POUSTEVNÍCI
A
POUTNÍCI

Hony Šafra

Jen tak pro radost druhým i sobě...

Vyšlo samizdatem bez souhlasu byrokratů.

Části I. - Pozvánka ke svatým poustevníkům (2012)

II. - Povídání se svatými poutníky (2013)

1. společné vydání obou částí

Copyright © Ing. Jan „Hony“ Šafra (*1948), 2013

Olejomalby: Hony Šafra

© HONYzdat, 2012

Kontakt: cmuchalek@centrum.cz

<http://hony-safra.eu>

Nekomerční rozmnožování povoleno.

Varování:

Na komerčním rozšiřování tohoto spisu nelze zbohatnout!

Část I.

Pozvánka
Pozvánka
ke svatým poustevníkům

Dřevoryt – Svatý Ivan

Otázka: „**Jak tě napadlo malovat poustevníky?**“ přišla v poslední době už několikrát z okruhu známých, kteří měli možnost vidět rozdělaný cyklus nebo se o něm doslechli. Mám dojem, že to považovali za další z mých potrhlostí, a možná i očekávali nějakou stejně potrhlou odpověď. Částečně se dočkali, když jsem nejprve zamýšlel namalovat pentalogii, pak si kdosi všiml a také podivil, že maluji šestý obraz. Reagoval jsem, že je to jako u tří mušketýrů a navíc v akci „5+1 zdarma“. Ale to není podstata věci. Když jsem cyklus posléze pojmenoval „Poustevnická antologie“, pochopitelně jsem si také ověřil, co přesně „antologie“ vlastně je. V jistém pohledu je to zde tedy použito ne zcela správně, ale definici to vyhovuje, protože se jedná vlastně o zobrazení různých legend, byť jedním „malířem“. Součástí každé antologie má být též jakýsi text (esej), který téma nějakým způsobem shrne, zdůvodní, popíše. Já si dovolím zde místo nějakého literárního skvostu spíše jen zodpovědět tu otázku z úvodní věty. (Bude-li to únavné, číst to není třeba.)

To téma nazrávalo podvědomě dlouho, řadu let, ale čekalo na nějaký impuls, který to odstartuje. Těch posledních příslovečných kapek bylo více, ale náhodou se sešly skoro najednou. Jednou z kapek byla žádost o restauraci jednoho z obrazů z podhostýnské poutní cesty. Další kapkou byla ta nevkusná havlomanie, která se zde rozpoutala nejdříve po pohřbu pana prezidenta a nyní v ještě problematičtější podobě při výročí jeho odchodu na věčnost. Pominu, že být trestán něčím tak otřesným, si pan prezident přece jenom nezasloužil. Podstatné je, že shoda jmen hrozila zastínit skutečnost, že v Česku existuje více kostelů sv. Havla, a že tento svátec mnoha lidem začal splývat s příjmením pana prezidenta (hlupáků je v našem životním prostoru více než dost). Třetí opravdu klíčovou a nejdůležitější

Kostel sv. Havla v Dřevohosticích

kapkou byla ta hnusná stoka nenávislných anonymních diskusí, týkajících se církevních restitucí i nepochopitelných šarvátek třeba o vlastnictví chrámu sv. Víta, a obecně se objevujících u všeho, u čeho se objeví slovíčka „víra“, „církev“ nebo „náboženství“.

Jak to spolu všechno souvisí? Docela jednoduše.

Vypůjčím si pro začátek jednu přehlednutelnou epizodku z knihy Mika Waltariho *Egypt'an Sinuhet*. Lékař Sinuhet se rozhodl své (adoptivní) rodiče pohřbít podle staroegyptských tradic a zvyklostí, což byla (také) docela nákladná záležitost. Jeho přítel a kolega se ho ptal, jestli tomu všemu věří. A Sinuhet mu odpověděl: „Já tomu pochopitelně nevěřím. Ale oni tomu věřili.“

K tomu dodám jednu vlastní epizodku, která mne skutečně potkala. Na svých cyklotoukách v okolí Jaroměře jsem narazil i na dřevěnou zvonici, což je vcelku malebná záležitost, a zaujal mne nedaleko stojící křížek, zjevně čerstvě zrestaurovaný. Jak jsem si ho tak prohlížel,

objevila se vedle mne taková pohádková babička a trošku s podivem se ptala, jestli mne to zajímá. Přisvědčil jsem, že různé památky přitahují moji pozornost. Ona se mi pochlubila, že je místní kronikářkou, a že ten křížek dal postavit někdejší starosta obce jako poděkování za to, že unikl ve zdraví ve vojně v r. 1866. Současní obyvatelé obce na opravu křížku zorganizovali veřejnou sbírku. Doslova řekla: „Někdo dal stokorunu, někdo pětistovku. Staří lidé dali někdy i tisícovku. Ale našel se jeden ještě mladý chlap, který nedal nic a ještě řekl, že by klidně dal pětistovku na bagristu, který by ten křížek vyvrátil.“

Nemá asi cenu líčit moje pobouření, leckdo by ho asi stejně nepochopil. Jenže na to navázala naše nedávná cyklistická putování Itálií, Francií, Švýcarskem, Rakouskem či Lichtenštejnskem. A tam: všechny kaple, všechny kostely v kteroukoliv denní i noční dobu otevřené, přístupné, upravené, vyzdobené, nádherné výzdobou nebo jednoduchostí. Mimo čas bohoslužeb většinou zcela prázdné, ale když jsem v některých našel třeba podřimujícího dědečka, ihned ožil, a moje povrchní lámaná němčina nastavovaná rukama stačila na to, abych z krátkého rozhovoru pochopil, že má ze „své“ kapličky radost. A u nás? Kaple rozpadající se, kostely pobořené, vykradené. Nebo upravené, čisté – a zamčené. Útoky vandalů a „sběračů kovů“ na hřbitovy, rozházený popel pozůstalých. Nebudu řešit, jestli je to důsledek animálního primitivismu nebo bolševicko-ateistické „výchovy“, nejspíše kombinace obojího.

Nechápu, proč církevní restituce vyvolávají takové vášně – je to spor v podstatě právní, řešitelný formou zákonů, paragrafů, za přispění katastru nemovitostí, soudní judikaturou. Jestli kapli tu či onu spravuje církve za pomoci veřejné sbírky či grantů vypsanych na zachování kulturního dědictví, nebo přímo stát prostřednictvím své zbytnělé byrokratické struktury, je přece v konečném důsledku víceméně lhostejné. Snad jde jen o to, aby se k zubu času ještě nepřidal nějaký primitiv s bagrem, čeští khaki-mozci je neodpálili do povětří jako

hauswaldskou kaplí na Šumavě, nebo je mužik nevypálil pancerfaustem jako kostel v Neratově. Těm všem totiž čeští závistníci a nenávistníci připravují půdu, bez ohledu na to, čím žili a čemu věřili naši (a tedy i jejich) předkové.

Proto jsem já, člověk, který se definuje jako „křesťan bez boha a církve“, nesouhlasící s tím, co se zde v poslední době odehrává, respektující však víru (a také naději i lásku) svých předků, začal malovat Poustevnickou antologii (a na moje zvyklosti šla práce na ní neskutečně rychle kupředu, věřící by pro to jistě našel vysvětlení). Na poustevnících, a nejen těch svatých, je totiž do důsledku vidět, že existovali lidé, kteří se dokázali vzdát majetku, často značného, vzdálit se od světa a věnovat se čistě duchovnímu životu. Poustevnické tradice ovšem znají i jiná náboženství a jiné kultury, není proto třeba je spojovat s jedním konkrétním náboženstvím nebo dokonce církví. Mnozí poustevníci také nežili zcela nebo trvale v ústraní. Byli často vyhledáváni jako bylinkáři, léčitelé, rádci v životních situacích. Mnozí sice žili někde v poustevně, ale současně zastávali funkce kostelníků nebo jiných podobných profesí souvisejících se životem náboženské obce. Leckterý nakonec skončil i jako opat kláštera, který byl často založen právě kvůli nim. A kláštery bývaly zase středisky vzdělanosti a šíření nejrůznější osvěty, třeba i zemědělské. Kláštery bývaly též přestupní stanicí mezi společenskými třídami.

V době nedávné se snažila církev vnést trochu pořádku do svých světců, a i když se to jako každé dílo lidské nemuselo vždy podařit (kde najít hrob světce, zahynulého v koncentračním táboře?), lze říci, že světci jsou lidé historičtí, kteří skutečně žili. A k jejich holým životopisným datům se váží často krásné legendy, legendy, které sice mohou existovat i ve více verzích, ale které si zase jako kulturní dědictví předávali naši předkové z generace na generaci, a které by bylo

„hříchem“ nechat upadnout v zapomenutí. Ostatně ultralevicový bolševismus se kdysi snažil vymazat z paměti lidí i lidové pohádky. Kdo se ponoří do světa legend o poustevnících, možná zjistí, že jsou mu v mnohém blízké.

Poustevníků je (bylo) nesčíslné množství. Přijměte tedy pozvání k návštěvě alespoň několika málo z nich, kteří kdysi pobývali na našem území nebo tu alespoň mají dedikované kostely a kaple. Místy svého původu i místy svého působení pokrývají nemalou část Evropy.

Skleněný oltář v kostele sv. Vintře v Dobré Vodě

Legenda svatohavelská

Jako první jsem začal malovat **sv. Havla**, a když jsem se dopátral (díky internetu úsilím to nevelkým) k jeho životu a legendám o něm, zjistil jsem, že jsme nevědomky (tím s nechlubím, to mne trochu mrzí, že jsem nevěděl dříve), vlastně jezdili po jeho teritoriu v okolí města Bregenz u Bodamského jezera.

Jméno Havel je počestěno, v původním latinském či latinizovaném znění se uvádí Gallen či Galus. Původem to byl Ir, mnich a misionář, který šel šířit křesťanství do kontinentální Evropy, a ze zdravotních důvodů jeho pouť skončila právě v okolí Bodamského jezera. A pojí se s ním půvabná legenda o zkrocení zlého medvěda. Má více verzí, od ryze náboženské, že se tak stalo působením modlitby, až po docela sekularizovanou o tom, že se nebál řvoucího medvěda, vytrhl mu trn z tlapy a medvěd mu pak sloužil (nosil dřevo) a všude ho doprovázel.

V místě smrti sv. Havla byl postaven kostel, později opatství, významné kulturní středisko, a jeho jméno nese město Sankt Gallen i související severovýchodní švýcarský kanton. A co má město ve znaku? Medvěda s obojkem, tedy ochočeného.

Rekonvalescent sv. Jiljí

K **svatému Jiljí** mne přivedla zmínka jednoho přítele, že mají v Dřevohosticích v kostele sv. Havla obraz, ale nejsou si jisti, zda se jedná o sv. Havla nebo sv. Jiljí.

Věděl jsem, že na Starém Městě pražském je kostel sv. Jiljí (v jeho areálu je docela pěkná zahrada), a jméno je to na české poměry poněkud zvláštní, takže zapracovala zvědavost.

Zase se jedná o jméno počestné, jeho francouzská podoba je Gilles a latinská Aegidius. Byl řeckého původu a pocházel z bohatých poměrů. Po smrti rodičů rozdal veškerý majetek chudým, odebral se do Francie. Po dosažení jistého náboženského vzdělání působil zprvu na řece Garda (dnes v jiho-francouzském departmentu téhož jména) a později odešel hlouběji do tehdejšího pralesa. Tam žil v osamění a živil se mlékem laně (tento motiv se u poustevníků objevuje častěji). Vizigotský král na laň při lovu vystřelil, zranil však nechtěně poustevníka. S ním se pak spřátelil a na místě nehody nechal postavit klášter, v němž pak byl Jiljí opatem a řídil jej podle benediktinských regulí. Šíp a laň se pak staly atributy (identifikačními znaky) sv. Jiljí, a ten patřil k nejoblíbenějším středověkým světcům. Kolem kláštera, dodnes existujícího i s náhrobkem světce, pak vyrostlo město St. Gilles.

Diplomat ze šumavské poustevny sv. Vintř

Letos v létě (2012) jsme pobývali na Šumavě v Srní, také jsme si tam vypůjčili kola a udělali si menší 40-kilometrové kolečko po okolí. Bicykly nás donesly i do osady Dobrá Voda, kterou jsme objevili po absolvování ukrutánského kopce od Annína nad Hartmanice. Mezi několika domky se tam nachází kostel sv. **Vintíře** a také hotýlek stejného jména.

To bylo moje první setkání s Vintířem, i když největší dojem na nás nejprve udělal unikátní skleněný oltář a skleněné reliéfy s motivy křížové cesty. Kostel sám (pochopitelně) přístupný nebyl, ale dalo se alespoň nahlédnout. Zmíněným bolševickým vandalům s bagrem by to asi nic neřeklo, ale je to nádhera. Jménu Vintíř se uniknout nedalo, zapůsobila zvědavost, a vyšlo najevo, že Vintíř (Günther) pocházel z Durynska, měl být příbuzným císaře Jindřicha II. Svatého a jeho sestry Gisely, provdané za uherského krále sv. Štěpána. Jeho životopis je poměrně složitý, je pojátkem mezi německými kláštery a klášterem břevnovským, kde je i pohřben. Vzhledem ke svému původu byl často využíván i k diplomatickým službám, protože neměl problém s přístupem na královské dvory. Osada dnes zvaná Dobrá voda nesla dříve jméno St. Günther, a Vintíř dnes je považován za patrona česko-německého smíření.

Proč je sv. Günther zobrazován též s pávem, souvisí s jednou legendou, kterou si zájemci mohou vypátrat sami ☺ . Páv ovšem patří právě na ty královské dvory, nikoliv do šumavské poustevny, proto jsem ho pominul.

Rodinná diskuse pak vynesla na „světlo Boží“ nápad namalovat též **sv. Prokopa**. K tomu jsem nemusel být dlouho přemlouván. S jeho osobou je spojena pověst o knížeti Oldřichovi, který lovil jelena (v jisté známé básni, za bolševiků uváděné v čítankách bez jména katolického autora, je zmiňována laň). Jelen prchal a hledal útočiště u poustevníka, který ho zachránil.

Kníže Oldřich se s Prokopem takto dramaticky seznámil a nechal vystavět známý sázavský klášter, jehož byl Prokop opatem. Ten pak byl povýšen na klášter benediktinský, ale praktikovala se zde zhruba 50 let cyrilo-methodějská slovanská liturgie, než byla posléze nahrazena liturgií latinskou. Klášter udržoval v té době (mluvíme o 11. století) styky i se vzdálenými kláštery v Kyjevské Rusi. Úcta k poustevníku a prvnímu opatovi Prokopovi však byla taková, že i po přechodu kláštera na latinskou liturgii byl papežem prohlášen za svatého. Legenda praví, že svatý Prokop zkrotil i čerty a zapřahal je do pluhu. Lidovým podáním zveličená pověst pak mu přisuzuje vyorání dlouhé Čertovy rokle od Sázavy až k Chotouni, Prokopově zemanskému rodišti. Pluh patří k atributům Prokopovým, občas i čert. Když události třicetileté války vytlačily část mých předků z Kouřimska do sázavských lesů, žil náš rod (a naši vzdálení příbuzní dodnes) na území panství Sázavského kláštera. Dokonce ve druhé polovině sedmnáctého století měl jeden můj praprapra... za kmotra klášterního šafáře. V matričním zápise (českém!) se nacházejí slova „šafář“ a „Šafra“ a nemá tedy toto jméno se šafářstvím nic společného. Naše větev rodu pak sice původní území klášterního panství opustila, ale ono stejně bylo nakonec pohlceno panstvím komornohrádeckým a na tomto sjednoceném území dodnes sídlí většina příslušníků našeho rodu.

Odpočinek sv. Prokopa

František z Assisi (nebo též **Serafinský**) patří, alespoň z mého pohledu, k nejsympatičtějším světcům vůbec. Vlastním jménem Giovanni Bernadone - narodil se rodině bohatého obchodníka a jeho matka byla původem z Francie. Kamarádská přezdívka „Francouzek“ mu pak dala mnišské jméno.

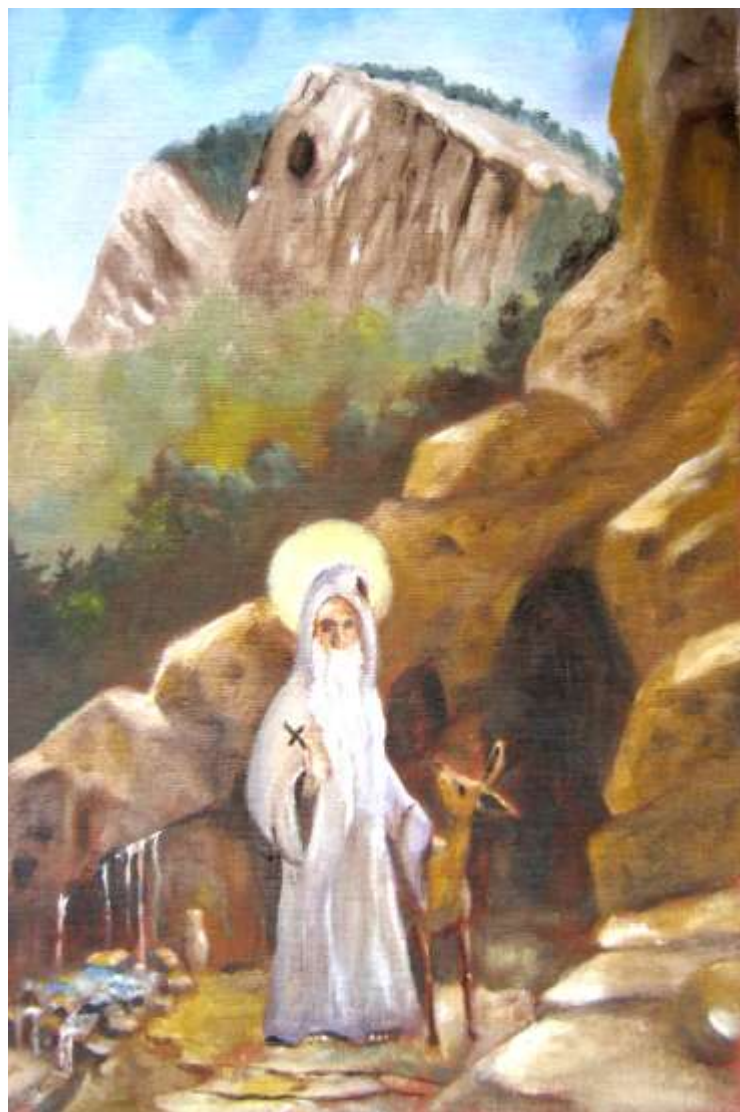
Po bouřlivém mládí a dobrodružném vojenském životě došlo u něj k duševnímu zvratu, začal rozdávat majetek. Otec ho vydědil a František se začal živit žebrotou u bran kostelů. Po mnoha osudových peripetiích stal se zakladatelem řádu žebravých mnichů – františkánů. Protože jeho askese mu pochopitelně moc příznivců nepřinášela, odcházel do lesů, a tam kázal slovo Boží dokonce i lesní zvěři, která mu údajně pozorně naslouchala. Jeho svébytnost a zaujatost vírou, doložená nikoliv slovy, ale skutky, mu však nakonec stoupence získala, a když se mezi nimi objevila i žena Klára, stala se ona zakladatelkou ženské verze františkánů, totiž řádu klarisek, k nimž posléze patřila i naše oslavovaná Anežka Přemyslovna (Česká). František byl zakladatelem organizované misijní činnosti, údajně se sám dostal až k sultánovu dvoru a svou vášnivostí zaujal sultána natolik, že ten ho nechal svobodně a ve zdraví odejít. Františkova láska ke zvířatům z něj udělala i zakladatele tradice stavění jesliček a betlémů se živými zvířaty, kterážto tradice je v upravených formách živá dodnes, někdy i se živými zvířaty (u nás v Hradci Králové určitě). Jméno František Serafin obdržel na jeho paměť při křtu v r. 1819 též můj pradědeček.

Nevím, kolik adrenalinových ekoteroristů, tzv. ekologů a jiných zlobných tvorů dnes tuší, že svatému Františkovi byl svěřen patronát nad ekologií. Třeba „tam někde“ má radost i z mých včel, ptačích budek a žabiček v zahradním jezírku, byť jim slovo Boží nehlásám.

Kázání Františkovo

Jako kluci jsme trampovali - zprvu i na Berounce. V prostoru mezi Karlštejnem a Berounem jsme „objevili“ obec Svatý Jan pod Skalou. Na některých mapách vůbec neexistovala, později jsme zjistili, že tamní klášter byl věznicí StB, a bylo tomu tak z důvodu utajení. A právě sem umístila silná lidová tradice zvěst o **poustevníkovi Ivanovi**, který zde v polovině 9. století žil přes 40 let v jeskyni a jehož z osamocení vyrušil až lov knížete Břetislava I. Ten pak v místě Ivanovy jeskyně a nedalekého pramene léčivé vody založil klášter, který svěřil benediktinům. Zajímavé je, že, ač se o to benediktini snažili, nebyl církví katolickou za svatého prohlášen. Jeho existence stojí především na nepřímých důkazech. Jedním z nich je pradávna silná tradice. Písemné zprávy o tomto poustevníkovi se kupodivu našly až v Rusku – za svatého ho proto považuje církev pravoslavná. Zkoumání kosterních pozůstatků připisovaných právě Ivanovi potvrdilo, že se jednalo o člověka, dlouhodobě žijícího v chladu a vlhku. Jeho původ je trochu nejasný - podle některých zdrojů se jednalo o Chorvata, jiné mluví o Obodritovi, příslušníku kmenového svazu Polabských Slovanů, v každém případě mělo jít o syna z královské krve. Ostatně rozdíly jazykové a kulturní mezi slovanskými kmeny nemohly v té době být nějak významné. Ivan se měl živit také mlékem ochočené laně, kterou mu Břetislav zastřelil. Ta skála v pozadí reálně existuje a jméno obce je jen počestěnou verzí Ivana. Existuje však legenda, která jméno vysvětluje návštěvou sv. Jana Křtitele, který poustevníku Ivanovi věnoval dřevěný křížek na zahánění zlých duchů. Ti dva se sice v historii míjejí o nějakých 800 let, ale v legendách je možné vše, i zjevení. A to je na nich to krásné, že dokážou překlenout čas v obou směrech. O památky ve Svatém Janu pod Skalou dnes mj. pečuje i nadace, v níž se angažuje též můj přítel, se kterým jsme v tomto kraji kdysi trampovali.

Poustevník Ivan pod skálou

Každý obraz je vlastně rozhovor. Dialog s modelem i dialog s divákem. Když jsem sestavoval rodokmen našeho rodu, měl jsem pocit, že si povídám se svými předky přes propast čtyř století. Obdobný pocit jsem zažil i při malování „poustevníků“. Povídal jsem si s nimi přes propast i více než jednoho tisíciletí. Já vím, že nesplňuji jejich představu řádného věřícího křesťana, ale třeba ocení, že jsem je nechtěl nechat na pospas zdejšími nenávisným kulturním vandalům a zapomnění. Možná se spolu někde v lese potkáme.

Hony Šafra, Vánoce 2012

Z ohlasů:

Pro mě nádherné vyprávění o vánočních svátcích podložené obrazem. Ale nejen pouhé vyprávění, také jsem se poučila, neznám vlastně žádné legendy a tohle je moc fajn. Díky Hony
SUN

Chtěla jsem pět ódy na "Honyho svaté poustevníky" a na Honyho samotného, ale rozmyslela jsem si to. Všichni ho znáte, vážíte si ho a milujete ho, jako já. Skvostní Honyho poustevníci jsou jeho snad nejlepší dílo, nadčasové, jedinečné, trvalé a opravdové, které by v nijakém případě neudělalo ostudu v žádném chrámu, ani galerii. Můj a jistě i váš obdiv mají Honyho poustevníci jistě zajištěn, ovšem navíc je dílo zpestřeno brilantním slovním doprovodem Honyho, který číst je opravdová slast a radost. Osobně mě nejvíc oslovil František z Assisi, kterého jsem znala již před tím. A protože autorem díla je sám Hony, potěšilo mě, že nezapomněl na svůj milovaný roj. Včeličky zkrátka k Honymu patří i v tvorbě tak osudového díla. Krása sama. Děkuji, že moje oči mohly tu krásu spatřit...:)

Moravěnka

Náramně se mi zamlouvá předmluva k Tvým poustevníkům. Těší mě, že jdeš tak ochotně na trh se svou kůží a zřetelným názorem na věc. Snad jen, co se přímo úředně prohlášených svatých týká, je jistě dobré mít na paměti, že ti jsou jen špičkou ledovce a že v jejich stínu jsou zástupy spravedlivých a svatých od počátku lidstva.... Obrázky jsou rovněž líbezné a v případě, že si s nimi nebudeš vědět rady, tak na zámku je místa dost.

Kastelán Jirka

Sázavský klášter

Břevnovský klášter

Část II.

Povídání
Povídání
se svatými poutníky

Sv. Vilém z Monte Vergina,
dřevoryt

Povídání se svatými poutníky.

Doba, která se ráda nazývá moderní, téměř zcela zahladila původní význam mnoha slov. Nevím, jak v cizině, ale v primitivně sekularizovaném Česku si pod slovem pouť naprostá většina lidu obecného představuje jen kolotoče, párek s hořčicí, předraženou coca-colu, případně nějaké adrenalinové atrakce. Snad nejkřiklavějším příkladem je Matějská pouť v Praze, ale každá větší vesnice má dnes něco podobného jednou či dvakrát do roka na náměstí či návsi.

Pouť však byla historicky něco zcela jiného. Jednalo se skutečně o putování, ovšem nikoliv pouze ve smyslu turistickém, byť i toto hledisko hrálo svoji roli, ale ve smyslu dosažení určitého, většinou nábožensky motivovaného cíle. Jistě, každý poutník byl tak trochu turista, byť v dávných časech toto slovo neznal, při svém putování poznal cizí kraje a města, cizí zvyky a tradice a po návratu byl pak ceněným vypravěčem, často i nositelem moudrosti a nových poznatků. Dnes se uznává i význam poutnictví pro vytvoření víceméně jednotné evropské kultury. Ale to byl tak trochu vedlejší produkt. Důležitější byl motiv, cíl a také způsob provedení. Motiv byl náboženský, touha poznat místa spojená s náboženským cítěním poutníka. Byl a je to způsob jak projevit svou víru nebo vyznání, byl to též způsob pokání za skutečně či domnělé vlastní hříchy. To neplatí jen o křesťanských poutnicích, protože ke známým poutním akcím patří třeba i muslimská putování doslova přes půl světa do Mekky, kdy statisíce lidí v určitý čas opouštějí zaměstnání i rodiny, a nejrůznějšími způsoby se snaží dostat do posvátného centra své víry. Svá nábožensky nebo filosoficky motivovaná putování mají hinduisté, buddhisté i Židé. Putování patřila (nejen) v dávných časech i k významným aktivitám křesťanských věřících. Dalo by se jistě říci, že sem s podobnou motivací patřily i křížácké výpravy, ale jejich válečnictví je dosti degradovalo. Nebud' me ale zase příliš přísní, protože celá řada rytířsko-mnišských řádů měla za

svůj cíl ochranu poutníků do Svaté země. Nějak nám uniká, že ve Svaté zemi zhruba 200 let fungovalo v důsledku křižáckých tažení Království Jeruzalémské, k jehož koruně se titulárně hlásil dokonce i císař rakouský František Josef, českými vtipálky dobrácky zvaný „starý Procházka“, ač za jeho života už toto království bylo několik set let dávnou historií. Poutě do Svaté země byly posléze obměněny putováním do Říma nebo do míst nějak spjatých se životem svatých nebo s událostmi významnými pro křesťanské věřící. I v Česku dnes máme velké množství poutních míst a poutních kostelů, známých i méně známějších cílů putování novodobých poutníků. Zdá se, že tradice cestování a hlavně pěšího putování na poutní místa nyní dokonce i trochu pookřála, mimo jiné též proto, že padly hranice a dostávají se k nám snadno poutníci i z okolních zemí, a poutníci tuzemští nejsou sledováni nevraživým okem bolševikovým. I mnozí náboženští ignoranti, ohlušení vřískotem tlampačů „u Matěje“ jistě slyšeli o Svatém kopečku u Olomouce, o Velehradě či Svatém Hostýnu, abychom jmenovali jen některé a jen pro ilustraci. Ostatně i ta Matějská pouť se dříve konala u kostela sv. Matěje v pražských Dejvicích, než se jí definitivně zmocnili světští, tj. kolotočáři a autodromisté, a pro svůj kšeft ji přesunuli na větší plochu pražského Výstaviště.

Křesťané – katolíci i ortodoxní - mají ve své kolektivní paměti uložena jména svatých, osob nějakým způsobem zasloužilých o rozvoj a šíření jejich víry. Jsou to nejrůznější církevní hodnostáři, mnozí významní panovníci i šlechtici, často též i řadoví mniši (to vše v provedení mužském i ženském), mučedníci pro víru, ale také ve své době téměř bezvýznamní poustevníci a poutníci. Avšak i u těch zdánlivě bezvýznamných se nakonec jedná o osoby historicky existující, a nic na tom nemění skutečnost, že jejich prostý reálný život je často zahalen do roucha legend, příběhů a pověstí. Pomiňme tedy putování šlechticů, často provázených menšími či většími družinami, a pojďme na „kus

řeči“ s těmi, kteří putovali Evropou i Malou Asií pěšky, možná kousek na voze, když je někdo svezl, živili se žebrotou, krátkodobou službou, drobným lovem či sběrem, spali pod širým nebem, v chatrčích, jeskyních nebo u dobrých lidí, na farách i některých klášterech, neboť pohostinnost vůči poutníkům byla považována za významnou křesťanskou ctnost.

K poutníkovi patřila poutnická hůl, taková zbraň-nezbraň, nepřilíš vhodná k nějaké agresí, ale docela dobrá k obraně, pomocnice a opora při překonávání nerovnosti terénu. Ostatně myslivecká sukovice nebo dnešní turistické hůlky nejsou zase žádný objev moderní doby. Poutníci se označovali mušlí, takovým jednoduchým odznakem, logem (řeceno moderní hantýrkou), kterým dávali na vědomí svůj úkol a postavení, či dokonce poslání. Mušle původně označovala poutníky svatojakubské, dodnes putující k hrobu apoštola Jakuba v Santiagu (španělská verze jména svatého Jakuba apoštola) de Compostela, později se rozšířila i na další poutníky, směřující ke svatým místům. K poutníkovi také patřila mošna.

Proč jsem maloval poustevníky, jsem již uvedl u prvního cyklu obrazů jim věnovaných. A proč poutníky? No základní důvod je asi stejný, i křesťan bez boha, církve a víry může být pořád ještě ctitelem víry a tradic předků, obdivovatelem sakrálních památek, které si předáváme z generace na generaci, zvědavcem a zvidavcem tázajícím se, jak je možné, že nějaké učení a organizace dokážou přežít obrovskou propast 2 tisíc let, což nedokázala žádná světská velmoc, žádný trůn, stát ani úřad. Asi k tomu přispěli i ti drobní poustevníci a poutníci měrou, kterou zatím nikdo nedokázal zhodnotit. A protože pro ně čas nic neznamená, můžete je i dnes někde v lese potkat a poznat. Stačí se zbavit předsudků. Vždyť téměř při každé mé návštěvě lesa za účelem houbařským či toulacím se mě některý z nich ptá na cestu. Nevěříte? Ale to je váš problém a vada vašeho vidění světa. Já - tramp, turista,

cyklista, houbař, neumělecký malíř – je potkávám každou chvíli, tu v lese u Roudničky, jindy v okolí Mosely, v severní Itálii nebo jižní Francii, prostě všude, kam mne nohy donesou, a kolo doveze. Ztratím s dávnými poutníky pár slov a zase si jdeme každý svoji cestou v čase i prostoru, stejně tak, jako jsme to zamlada dělávali, když jsme potkali jinou partu trampů, či jak to dodnes dělají úplně cizí lidé, kteří se někde náhodou sejdou třeba na dovolené. Nic vám nebrání, zkuste to dělat také tak. Vždyť i moderní filosofové se baví s Platonem a Aristotelem a matematici s Pythagorem a Euklidem, architekti s Místrem Parléřem, sochaři s Michelangelem, astronomové si nenechají přerušit svůj dialog s Keplerem a Tycho de Brahe jim do toho kibicuje. Ještě jste si nevšimli, kolik lidí se chodí na hřbitov bavit se svými blízkými, kteří tam na ně čekají? Tak proč se divit, že někdo mluví s poutníky a poustevníky? Přijměte tedy pozvání na setkání s několika poutníky z mnoha, projděte si moje vyprávění a příště už možná budete vyprávět sami.

*****

Sředověký cínový odznak – svatojakubská mušle

*****

Třeba zrovna tento. Seděl u lesa na mezi, zjevně unavený.

„Jak to jde?“, povídám já.

„Pomalu, ale jde to, jenom noha pořád bolí, a hned tak to lepší nebude“.

„Jdeš zdaleka?“

„No jo, zdaleka.“

„A už jsi dlouho na cestě?“

„Dlouho, už to bude hezkých pár let. Když rodiče zemřeli, neměl jsem doma stání. Majetek jsem rozdál chudým a vyrazil do světa. Chtěl jsem do Říma, na svaté místo. Ale malér stíhal malér. Přechod Alp byl to nejmenší...“, a pak se rozpovídal. Toto je jeho příběh:

Když Roch přešel Alpy z Francie do Itálie, dostihla ho v Akvapendentě morová epidemie. Nechal všeho a začal pomáhat nemocným, protože zdraví se od nich ve strachu odtahovali a izolovali. A pak postupoval od špitálu ke špitálu, všude sloužil a pomáhal, až se dostal do morem zasaženého Říma. Tam se dokonce i sám nakazil, ale také uzdravil. Celkem tam strávil asi tři roky. Pak šel pomáhat do Ceseny, Novary, Rimini až ho zase osobně dostihl mor v Piacenze. Tam mu šlo o život. S morovými vředy na noze se stáhl do ústraní na samotu a vůbec netušil, co s ním bude dál. Ale pak se objevil pes z nedalekého dvora a začal mu pravidelně nosit chléb. Roch se téměř uzdravil a díky psovi i přežil. Šel dále na sever, ale upadl do podezření ze špionáže a skončil na 5 let ve vězení. Teprve pak pokračoval v návratu do rodného Montpellier.

To je příběh svatého Rocha, populárního středověkého poutníka, patrona mnohých profesí, též nemocných a zdravotně postižených, kterého papež Urban VIII. zařadil mezi svaté a papež Jan Pavel II. prohlásil za patrona automobilistů.

„Rochu, když už jsi ten patron automobilistů, neměl by sis zavolat sanitku nebo alespoň pokračovat autostopem? Máš to přece jenom ještě daleko,“ dovolil jsem si mu navrhnout.

„Ale ne, já těmhle novým smradlavým vynálezům moc nevěřím, já to zvládnu i pěšourem. Času dost. Měj se...“, zvedl se, na pozdrav pozdvihl ruku s holí a zmizel v lese.

*Loučení
svatého Rocha*

Tak to byl svatý Roch, který je zobrazován a sochán i s vředem na noze a také se psem. Od těch časů ovšem uplynulo hodně vody a dneska ctíme lékařské tajemství, proto jsem si ho namaloval bez toho tělesného poškození, v situaci, kdy se se psem loučí.

***

Tenhle si to rázoval jako zkušený chodec, takže jsem si ani nemyslel, že bychom spolu mohli hodit řeč. Nad hlavou mu lehce prosvítala svatozář, tak mi bylo jasné, že to nebude žádný *nýmand*, ale osoba vážená a možná i moudrá. Jenže pak se odkudsi ozval zvon, a on ztuhl na místě a zasněně poslouchal.

„Pěkně zvoni, radost poslouchat“, pravil nakonec jako ke mně a současně i pro sebe. Já neříkal tak ani tak, zvuky mi moc neříkají, jsem rád, když nějaký vůbec zaslechnu, ale respektoval jsem, že tomu asi rozumí.

„Už mě svrbí ruce...“, pokračoval.

„Copak, chtěl byste také zvonic?“ , řekl jsem snaživě, aby řeč nestála.

„No baže, já už jsem zvonil od 14 let v kostele v Laeken u Bruselu. Potřeboval jsem si vydělat nějaký ten groš, abych měl co dávat chudým“.

„No a proč jste v tom nepokračoval?“

„Ale byl jsem pitomec mladý nezkušený, nechal jsem se zlákat na výnosné obchodování, ale všechno to zkrachovalo. Když jsem se vrátil, náš pan farář mě zase nechal zvonit, ale pak na mě přišlo nějaké nutkání nebo volání, tak jsem se vypravil na pouť do Říma a do Jeruzaléma. Tam, až do toho Jeruzaléma, jsem se po dlouhé době dostal a naplánoval si návrat. Jenže jak se říká, chceš-li pobavit Boha, seznam ho se svými plány. Když jsem se vrátil z Jeruzaléma do Říma, potkal jsem tam děkana Vondolfa z Anderlechtu, a ten mne přemluvil, abych ho i jeho doprovod dovedl do Svaté země. A tak jsem se otočil na patě a putoval jsem zase zpátky do Jeruzaléma.

Cestu tam jsme nakonec zvládli skoro dobře, ale na zpáteční cestě pan děkan dostal zimnici, po něm celý jeho doprovod. Během několika dnů jsem je všechny pochoval. Pan děkan mi ještě svěřil prsten, abych v Anderlechtu pánům kanovníkům řekl, kde a jak

Svatý Kvido – Setkání s osudem

zemřel. Tak spěchám, abych to smutné poslání měl už za sebou. Třeba mě někde cestou nechají zazvonit. Stýská se mi po tom.“

Pak už bez loučení rázoval dále. Tak jsem se seznámil se svatým Kvidem. Do Anderlechtu, dnes známého významným fotbalovým klubem, a který leží vedle Bruselu, skutečně po svém sedmiletém

dalekém putování a se svou smutnou zprávou dorazil. Kanovníci ho pak ustanovili kostelníkem a zvoníkem. Protože se kolem něj množila zázračná uzdravení a on sám měl pověst svatosti, byla tam postavena mariánská kaple, v níž byl později pohřben. Nyní je jeho hrob součástí kolegiátního kostela, nesoucího jméno sv. Petra a sv. Kvida. Jistě tedy není překvapující, že sv. Kvido je patronem kostelníků a zvoníků.

***

Když jsme si to tak s partou cykloturistů šlapali na kolech krajinou v okolí Trevíru (Trier), narazil jsem zčista-jasna na pasáka ovcí. Vypadal trochu zvláštně, proto jsem mu věnoval pozornost a dokonce jsem si dovolil ho jadrnou češtinou nejspíše oslovit: „Tak co, bráško, ovečky - poslouchají, poslouchají?“, což měla být otázka víceméně řečnická, na níž se odpovědi neočekávají, něco jako když se Angličan ptá „Jak se máte?“. Jenže k mému překvapení se pousmál a začal se se mnou bavit. No když se baví Skot starou němčinou s hluchým Čechem rukama a nohama, je to hrozná pantomima, kdo by na nás zdálky koukal, asi by byl v pokušení zavolat na nás pány v bílých pláštích vybavené kazajkami, ale nakonec jsme se přece jenom domluvili.

„Jojo, poslouchají. Já to tu mám takový meloušek na přežití, u nás to není jako u vás, kde každý může natáhnout rukou ke státu na nějakou sociální dávku. Tady se musí každý snažit a pracovat. Tak jsem rád, že jsem dostal alespoň tuhle nabídku. A se zvířátky je docela sranda“.

Ale protože si se zvířátky zase tak moc povídat nemohl, rozpovídal se alespoň se mnou. Mezi řečí jsem vyrozuměl, že je mu připisován skotský královský původ, ale vychovával ho biskup, takže se asi jednalo o některého mladšího syna bez nástupnického práva. Pod vlivem svého zbožného učitele dospěl k rozhodnutí vykonat pouť do Říma ke svatému Otcí, a jako dvacetiletý tu pouť skutečně uskutečnil. Dokonce se setkal s papežem, který mu požehnal a nasměroval ho do

Služba svatého Vendelína

sárských lesů. V Evropě v té době sloužilo na různých misiích poměrně hodně mnichů právě ze Skotska a Irska. Tam mezi řekami Saarou a Moselou přijal za účelem obživy nabídku na pastýřství, což se mu zalíbilo, protože pastýři jsou téměř symbolickým povoláním, alegoricky

připisovaným Kristu, pastýři duší, nehledě na to, že pastýři byli první, kdo kromě rodičů obklopili Ježíška hned po narození.

„Ono to pastýřství u ovcí je vůbec trochu zvláštní“, vyprávěl mi. „To není jako pást vepře, krávy nebo husy. Ty musí člověk hnát před sebou. Ale ovce jsou vedeny a následují svého pastýře. O morálku soudržnosti jim pečuje ovčácký pes, který hned napraví hlavu jehněti, které by se chtělo někde svévolně zatoulat. Mám tu takového psiho dobráka, podle staré římské tradice bílého, aby ho člověk rozeznal večer od vlka. Ale vlka už jsem tu mooooc dlouho neviděl. Sice se tu před nějakým časem mihli nějakí werwolfové, ale ukázalo se, že jsou to jen zoufalci, hrající si na vlky, ale brzy se vzdali nebo je pochytali. Je mi tu vlastně dobře, pán mi nechal postavit i salaš. Mám i dost času na modlení.“

Na dlouhé povídání jsem ale já moc času neměl. Cyklistická společnost mezitím uháněla dál směrem k Rýnu a mně čekala stíhací jízda, abych se v tom kraji nakonec ještě neztratil. Takže jsme se rozloučili a já dupl do pedálů. Přátelům jsem pak namluvil, že jsem se zdržel při fotografování (to už je taková moje tak obvyklá výmluva, že mi ani nepřijde hříšné, když to není pravda, nehledě na to, že my bezvěrci pojem hřích moc vážně nebereme). Ovšem když jsem později nahlédl do historických spisů, zjistil jsem, že svatý Vendelín to nakonec dotáhl z pastýře až na představeného kláštera v nedalekém Tholey. Tam s ním ovšem po smrti měli mniši problémy, nedokázali ho pohřbít

Jakmile ho pohřbili, druhý den leželo jeho tělo vedle hrobu. Až je napadlo, zkusit ho pohřbít u té jeho salaše. Tam se jim to skutečně podařilo. A u jeho hrobu tam vzniklo (jaké překvapení!) nejprve poutní místo a nakonec i vyrostlo město St. Wendel. Nachází se asi 40 km zhruba na sever od Saarbrückenu. Nad hrobem byla již ve středověku postavena bazilika a Vendelínův hrob je hned za hlavním oltářem.

Až tam někdy do těch končin pojedete, nezapomeňte ode mne pozdravovat Vendelína! Určitě vás také rád uvidí.

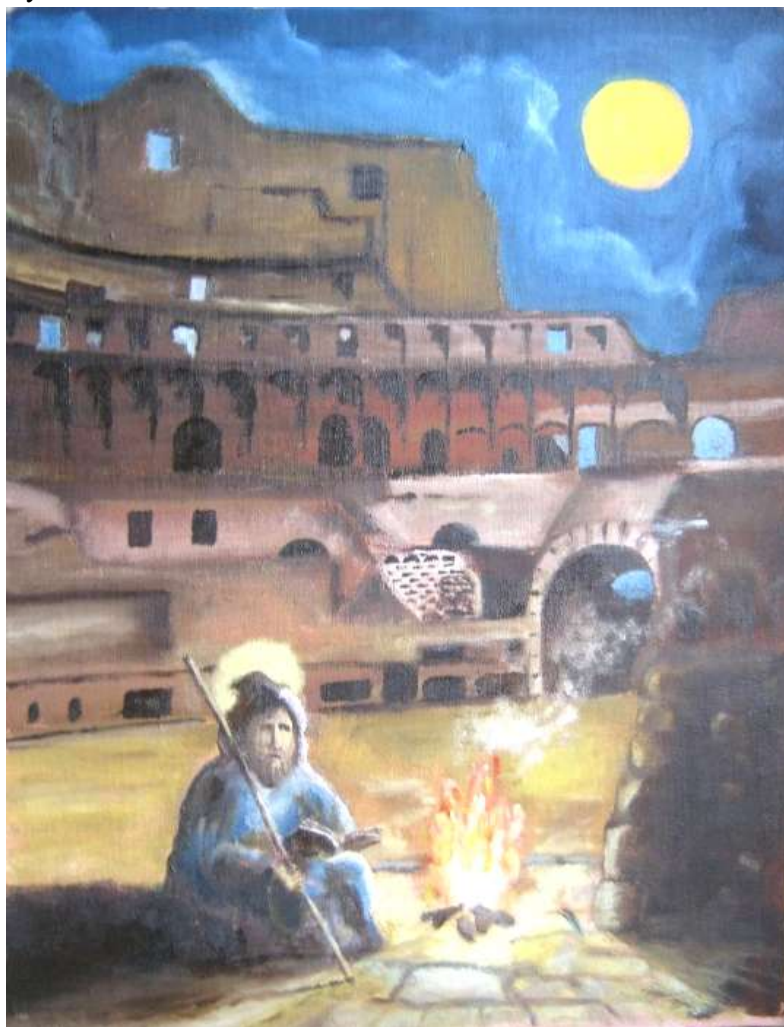
***

S Benediktem je to vůbec takové zvláštní. On skoro vůbec nemluví, nejvýš projeví nějakou náklonnost. Nebo pronese cosi, co lze považovat za věštbu. Takže popisovat naše setkání v jižní Francii, odkud pocházel, by znamenalo nenapsat o něm skoro nic.

Potkat ho je těžké i snadné současně. On je to takový poutník-profesionál, který se cítí dobře a volně jen na cestách. Narodil se poměrně nedávno, v roce 1748, a dožil se jen 35 let. Snad proto nemá nikde stání a pořád někam spěchá, aby vše stihl. Pocházel z chudé rodiny, která se živila jednak zemědělstvím a jednak provozovala též malý galanterní krámk. Měl ovšem 14 sourozenců, takže si každý umí představit, jak to tam (bez přídavek na děti) asi chodilo.

Jeho strýc se jmenoval František Josef Labre, byl farářem, a když hoch trochu povyrostl, ujal se jeho výchovy. Mladík, téměř ještě kluk, zcela propadl touze sloužit Bohu a snažil se dostat k některému mnišskému řádu. Opravdu se snažil, ale nebylo mu to přáno. Všude ho odmítali, jednak pro nedostatečné zdraví, neboť řehole byla v (rozporu s přesvědčením dnešních hlupáků) tvrdá, vyžadovala odolnost a otužilost, odmítán byl i pro přílišné mládí. Jednu dobu se zdálo, že bude pro vytouženou službu Bohu ztracen (prožil si, jak se tomu pseudovědecky říká, „krizi víry“). Ale jeden duchovní mu řekl, že když nemá úspěch ve svých snahách vstoupit do kláštera, že si ho asi Bůh přeje mít na jiném místě a svěří mu jinou úlohu v tomto světě. Benedikt si tedy nakonec řekl, že bude sloužit Bohu jako poutník, příležitostný misionář a kazatel. Zde nemáme dost místa na to, abychom všechny jeho cesty po svatých poutních místech popsali, to lze ostatně nalézt v literatuře vydávané církevními nakladatelstvími. Je známo, že prošel všechna významnější poutní místa, mnohá i opakovaně. Byl viděn ve Španělsku, ve Francii, Itálii, Švýcarsku. V Římě byl opakovaně, a aby měl blízko k prvním křesťanským mučedníkům, přespával v ruinách kolosea, kde (z dnešního pohledu zcela moderně) staří Římané

sledovali vzájemné vraždění gladiátorů a předhazování křesťanů lvům i jiným šelmám.

Studium svatého Benedikta Josefa Labre

(I dnes je v hledištích hokejových stadionů rádo viděno, když na hrací ploše vzplanou vášně a teče krev, že? – případně si to dopřejí fotbaloví fanoušci mezi sebou, pokud ovšem rovnou nezbijí nevinné lidi v okolí. Filmové „krváky“ k podobnému lechtání nervů také nemají nijak daleko).

Benedikt vůbec nejraději přespával pod širým nebem, nebo u bran kostelů.

Putoval Evropou s mošnou, v níž měl údajně tři knihy – Nový Zákon, Breviář a Následování Krista. Aby to neměl tak lehké, přidával si do mošny i kameny. Živil se na cestách velmi skromně, nejčastěji žebrotou nebo přijal i pohostinnost, ale jakékoliv přebytky jídla okamžitě rozdál těm, které považoval za ještě chudší. K uctění památky na svého strýce faráře přijal ještě jména Josef a Labre. Nakonec odmítal i nabízená místa kostelníků a zvoníků, a neustále v jakémsi polotransu putoval Evropou. S jeho málomluvností se však pojila víra jeho okolí, že umí předvídat budoucnost.

Benedikt Josef Labre s třídním předstihem předpověděl i svou smrt, či lépe řečeno, naději, že do tří dnů bude na nebesích. O Květné neděli vyzpovídal se ze všech svých domnělých hříchů. Jeho naděje se pak naplnila den před Zeleným čtvrtkem L.P. 1783 ve městě Monti, kde následoval pohřeb označovaný za triumfální. Pohřben je vedle hlavního oltáře. Světem pak šla jeho předpověď, že církve čekají těžké časy, za jejíž naplnění se následně považovala francouzská revoluce a hrůzy teroru a války, které způsobila. Za svatého byl papežem Lvem XIII. prohlášen zhruba za 100 let, v r. 1881. Byl mu svěřen patronát nad tuláky a bezdomovci. Nepochybujte o tom, že tento úkol bere tam někde nahoře se vši vážností.

Pokud na něj tedy někde narazíte, radši ho nerušte, opravdu spěchá, a vy jistě nejste tak chudí, aby vám věnoval pozornost. Ledaže byste se rozhodli ho následovat, tedy hlavně v té dobročinnosti.

***

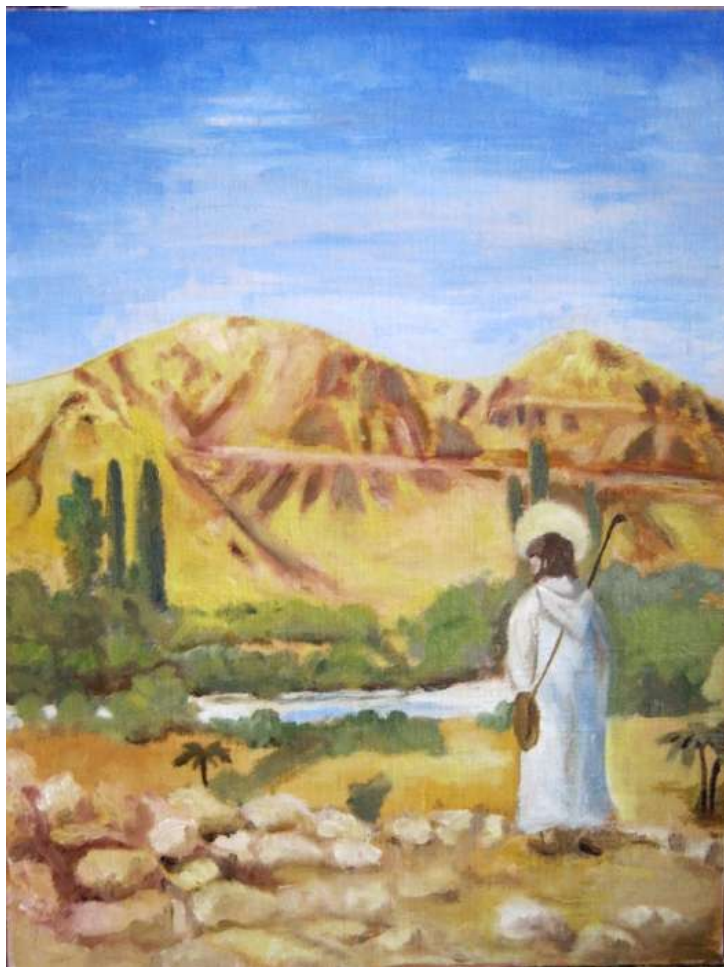

Theobald Roggeri je sice z Itálie, ale také toho moc nenamluví. Proto se o něm z literatury moc nedozvíte. Je sice vyučeným obuvníkem, ale řemeslo pověsil záhy na hřebík, majetek rozdal a vydal se do světa sloužit Bohu.

Když jsme spolu „dali řeč“, tak to ovšem bylo zajímavé. Narodil se, jak sám řekl, ve Vico, takže zřejmě u jezera Lago di Vico severně od Říma. A odtud se pak pustil do světa. Prošel snad všechny římské baziliky. Potom se pustil až do Svaté země, a o té umí pěkně vyprávět, pochopitelně až když ho přimějete k rozhovoru. To se zasní a začne povídat – třeba o tom, jak přišel k řece Jordánu poblíž biblického Jericha, ano, toho Jericha, jehož hradby zbourali Židé při svém odchodu z Egypta a na své čtyřicetileté anabázi po Sinajské poušti. Stačilo jim k tomu prý jen zatroubit. No nevím, ale u Domažlic také stačil chorál a nepřítel se zhroutil, takže možné je všechno. A to ještě starozákonní text hovoří o tom, že Hospodin zastavil tok Jordánu, aby se jeho vyvolený lid dostal na druhou stranu a mohl to Jericho dobýt. U Hospodina by nás to nemělo překvapovat, ten je tím pověstný.

Ovšem pro Theobalda bylo důležitější, že tu na břehu Jordánu poblíž Hory pokušení křtil Jan Křtitel a to dokonce i Ježíše Krista. To je však velmi zajímavý příběh z Nového zákona, neboť se tím vlastně říká, že ústřední postava křesťanské víry původně vůbec křesťanem nebyla. Však také do té doby mnozí považovali za Spasitele právě Jana Křtitele, a byl to on, kdo to odmítl a ukázal na Krista, ale to už je, jak se říká, jiný příběh.

Město Jericho a Hora pokušení v pozadí přečkaly nakonec věky a existují dodnes, a Jordán, ač pomalu vysychá, stále ještě teče. Jen poutníci tam nemusí chodit z Evropy pěšky a klidně si letí třeba letadlem a s cestovní kanceláří. Pořídí to za několik hodin, zatímco Theobaldovi a dalším poutníkům ta pěší pout' trvala měsíce a někdy i roky.

Blah. Theobald pod Horou pokušení

Tím ovšem putování Theobaldovo neskončilo, a on pak došel až na druhý „konec světa“, do španělského poutního místa Santiago de Compostela, spojeného s postavou apoštola a misionáře sv. Jakuba.

Pozemská pouť Theobaldova skončila v r. 1150 v italské Albě, ale jste-li všímaví, můžete ho na svých cestách potkat i dnes. O jeho svatosti s ním nemluvejte, on je zatím „jenom“ blahoslavený, ale třeba se prohlášení za svatého také dočká. Církev svatá katolická nikam nespěchá, běžně operuje s termínem „věčnost“ a pár set let pro ni nic neznamená. To jen dnes hojně rozšířený český hlupák si myslí, že cirkve (nejlépe všechny) zaniknou ještě v tomto desetiletí.

***

Na polních cestách, v lese či v horách lze dodnes narazit na zvláštního poutníka. Jeho zvláštnost či odlišnost spočívá v tom, že je jakýmsi poutníkem „naruby“. Zatímco správný, normální, standardní poutník jde cíleně po svatých místech, svatý Vilém je poutník, který ta svatá místa při svém cestování teprve vytváří. Můžeme ho klidně přirovnat k prvním americkým osadníkům – ti také přišli do prérijních pustin, postavili si nejen domy, ale zcela dobrovolně a bez dotací i kostely, školy, a nakonec i železnice a dálnice. Těm opravdu prvním průkopníkům civilizace se říkalo „pionýři“ (a nemohli za to, že ten název jim později vytunelovali bolševici). A skoro přesně tak šel skrze pralesy Evropy svatý Vilém, zvaný poutník-zakladatel.

Na cesty se vydal z rodného Savojska, tedy ze severní Itálie jako patnáctiletý. Narodil se ve Vercelli někdy kolem roku 1085, mám dojem, že to sám nevěděl úplně přesně. Pro putování si zvolil obrácený postup než blahoslavený Theobald. Nejdříve šel do Santiago de Compostele a teprve pak se vydal také do Svaté země.

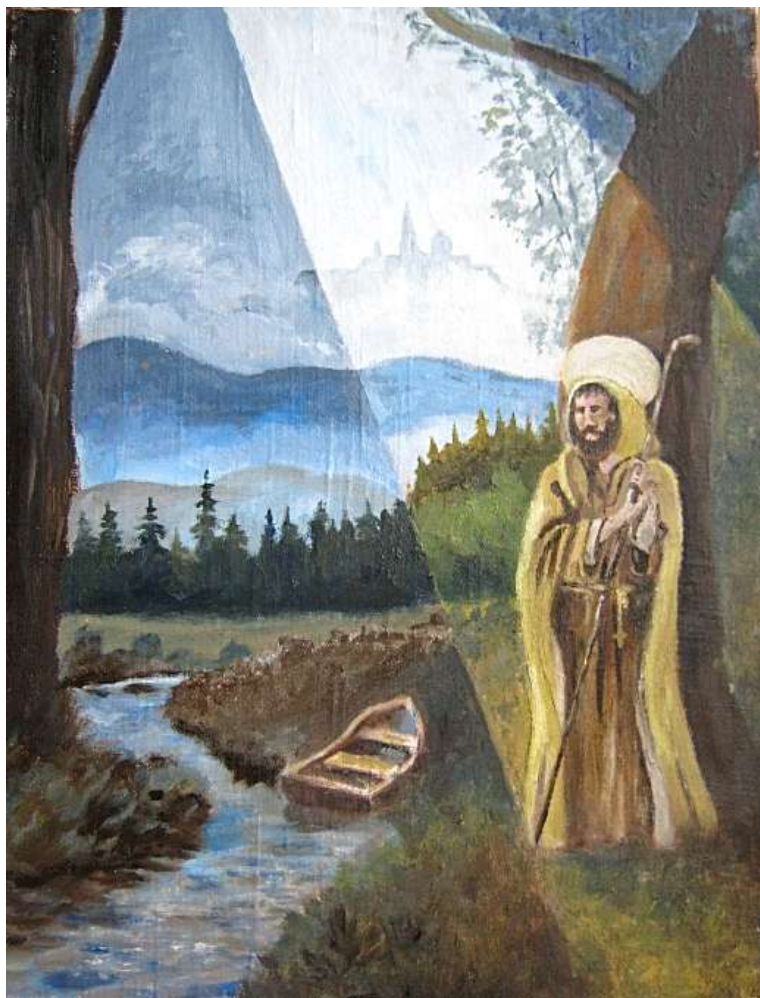
Později, v roce 1114 založil svatyni Panny Marie na dosud bezejmenné hoře u města Avellino východně od Neapole.

Vyprávěl mi: „Než se tak stalo, bylo mi připisováno zázračné uzdravení slepce, ale myslím, že jsem v tom byl nevinně, a že to byla pouze Boží

vůle projevená skrze mne. Báł jsem se, že kolem mne vznikne nějaká nezasloužená pověst, která povede ke zklamání mnohých trpících, i chtěl jsem se uchýlit do samoty, abych někomu nechtěně neublížil. Postavil jsem si tedy malou svatyni. A lid obecný pak tu horu pojmenoval Monte Vergina (Hora Panny). A tehdy jsem poznal i to, čemu se ve vaší nové době říká *Běda tomu, kdo se osvědčí*. Z mé samoty nebylo nic, přicházeli různí mužové povahově mně blízcí, vznikla duchovní komunita a sní i klášter sice svázaný s benediktinskou řeholí, ale obsazený naším společenstvem, kterému se začalo říkat poustevnická větev benediktini-vilemité. Ten klášter dodnes existuje.

Když se život zaběhl podle pevných pravidel, cítil jsem, že jsem tu vlastně zbytečný, a chtěl jsem se opět uchýlit do samoty, nejraději jako žebrák a poustevník. Jenže ta situace se opakovala, takže v tom musel být Boží záměr. Jakmile jsem se někde usadil, vznikl tam klášter. Už si ani nepamatuji, kolik jich bylo, určitě více než tři, protože nakonec mi to počítání zkomplikoval sám neapolský král Roger, který se se mnou seznámil a podle mých návrhů začal stavět další kláštery, takže už ani sám nevím, na kolika mám či nemám zásluhu“.

Nezbývá než dodat něco, o čem Vilém nemluvil. Jeho vliv na krále Rogera se nelíbil dvorským intrikánům, kteří chtěli poutníka a poustevníka Viléma znemožnit. K tomu si zaplatili sexuální pracovníci, která měla Viléma svést a zkazit tak jeho pověst zbožného muže a vyhlášeného léčitele. Jenže Vilém nebyl žádný trumbera. K očekávaným radovánkám připravil lože ze žhavého uhlí, lehl si na něj a milou dámu na něj k sobě pozval. Ta *soudružka rajda* (abychom použili termín klasikův) utrpěla takový šok, že prodala svůj majetek, založila ženský klášter ve Venose a v něm potom vedla kající život. Vilém vstal z lože nezraněn.

Vize svatého Viléma – poutníka-zakladatele

Vilém to posléze dotáhl až na pozici opata v klášteře San Salvatore di Goletto v Kampánii, kde v r. 1142 zemřel. Klášter existuje dodnes.

*****

Máte-li vtíravý pocit, že to, co jste právě dočetli, mohl napsat jen magor, mohu vás uklidnit. Máte pravdu. Být v dnešní době „normální“ znamená, že.... řekněme to takto:

Lidé přicházejí, žijí a odcházejí. Ale zůstává tu po nich jejich dílo, jimi vytvořené tradice, vzpomínky na jejich skutky, zůstávají stavby, umělecká díla, zkušenosti, poznání, zkrátka kamínky a kameny na velkolepé stavbě lidské kultury a civilizace. To po některých, ba mnohých. Co však zůstává a zůstane po „normálních“ vandalech, kazisvětích, kazimírech a českých hlupácích? Jen zmar, prázdno, nicota. Zkusme tedy radši něco vytvořit, ochránit, zachovat a zvelebit či alespoň sepsat pro další generace – myslím, že přitom nebudeme mít problém si popovídat a vyměnit zkušenosti i s dávnými poutníky, poustevníky i našimi pra- a ještě vzdálenějšími praprapředky. Vždyť bez nich bychom tu nebyli a bez jejich tvořivé práce bychom ještě běhali po stromech. Starejme se tedy, aby po stromech zase nemuseli běhat naši potomci. Kvůli dramatickému úpadku českého školství, epidemii bolševicko-materialisticky podmíněného zhroupení a neutěšeného stavu obyčejné mezilidské a mezigenerační komunikace existuje totiž dost vážné nebezpečí, že jim to hrozí.

*Ing. Jan „Hony“ Šafra
Velikonoce, březen 2013*

Z ohlasů:

Na závěr letošního velikonočního radování a rodinného setkání jsem si dovolila využít přečtení Honyho "Povídání s poutníky" a mělo to v mé rodině, více či méně nábožensky orientované, neobyčejný ohlas. Každý z nás si přišel na své, někdo se poučil slovem, někdo se pokochal krásou obrazů. Všichni jsme se shodli, že spojení zajímavého, zábavného i poučného textu s jímavou malbou je velice působivé a šťastné. Navíc jsem jim vysvětlila, že stoprocentně věřím, že autor, kterého s pýchou označuji za svého přítele, si opravdu s poutníky povídá, že si má s nimi co říct a že být poutníkem, neoslovila bych žádného jiného smrtelníka, než právě jeho...

Moravěnka

Vždycky jsem měla ráda pohádky a příběhy spadající více do říše bájí, než novodobě historických událostí, proto mě četba Povídání s poutníky hodně bavila, ale také poučila v oblasti, kterou vlastně vůbec neznám a zároveň vrátila do dob dětství, do těch krásných nezapomenutelných i když zapomenutých chvil. Četba vzbudila moje vzpomínky na tajemnou jeskyňku v obci Dolany blízko Českého Šternberka. Možná si ji vybudoval nějaký poustevník, ale během staletí se na něho již zapomnělo, nikdy nám nikdo nedokázal říct, kdy a jak jeskyně vznikla. Už na první pohled to není jeskyně přírodní. Po pár metrech chodby končí v okrouhlé místnosti na jejímž stropě je průduch, jakoby komín pro ohniště uprostřed místnosti. Pro mě zůstala jeskyně tajemnou dodnes. Nevím, zda ještě existuje, možná dnes slouží jako úkryt bezdomovcům, výrobní drog nebo jen odpadní jáma. Pokusím se pátrat po internetu, jestli se něco dozvím. Možná také v ní bydlel poustevník, který nakonec odešel na horu Blaník a dodnes slouží tam spícím blanickým rytířům. Chci ti za Poutníky

poděkovat, protože kromě krásného a živého vyprávění jsi mi pomohl vzpomenout si na moje nezapomenutelné chvíle z dětství a znovu mi umožnil, abych si sama sobě vyprávěla pohádku. Děkuji !

SUN – Hubáčková

Tak jsem si řekla, mrknu na poutníky, to u mě znamená přečíst, jak se říká "letem světem". Ale omyl, četla jsem řádku po řádce, doslova jsem hltala každé slovo. Nenapadlo mě, že text tohoto druhu mě může tak zaujmout a doslova vtáhnout do atmosféry přiložených obrazů. Jendo, všechna čest, je dobře, že dovedeš tak pěkně malovat, a ještě k tomu napsat to co jsi napsal a mnohdy vtipně okomentoval. Díky za příjemně strávený čas a oddech od toho našeho nynějšího prapodivného světa. Těším se na další "dílko" tohoto typu. Eva

Eva Dolejší

